

“Eleştirel Yaklaşımlarla Bilgisayar Destekli Eğitimde Alternatif Ders Anlatım Yöntemleri”

Keriman KERİMOĞLU , Elif YETİŞEN, Fulya TURŞUCU, Melike AYVAZ

Özel Bursa Kültür Okulları – Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri

Özet:

İlköğretim 4-5 ve 6.sınıflarla gerçekleştirdiğimiz projede öğrencilerin ders anlatım yöntemlerine eleştirel yaklaşımı ve alternatif yöntemler geliştirilmesi üzerinde durulmuştur. Böylelikle her öğrenci kendine özgü yaklaşımı ile konuların daha iyi nasıl anlatılabileceği ile ilgili fikir üretmek fark yarattı. Bu fikirlerini, internet ortamında yaptıkları araştırmalar sonucunda bilgisayar ortamında sunuma çevirdiler, görsel materyallerle renklendirip zenginleştirdiler. Ortaya çıkan ürünler zümre toplantılarında öğretmenlerce dikkatle incelendi. Öğrenciler öğretmenlerine kendi bakış açılarından anlamlı öğrenmeyi ifade etmiş oldular.

Anahtar Sözcükler: *Araştırma yapabilme, eleştirel bakış açısı, alternatif ders anlatımı*

Uygulamanın Fark Yarattığı Boyut: Eleştirel düşünme beceri, değer ve tutumları kazandıran öğrenme-öğretme etkinlikleri

Uygulamayı Geliştirme Gerekçesi: Öğrencilerin öğrenmelerinde öğretmen anlatımlarına bağlı kalmaları, kendi öğrenme modellerini keşfedememeleri, standart anlatım tekniklerinin dışına çıkılmaması ve eğitimde önüne konulan her şeyi sorgulamadan kabul eden zihniyette olabilmeleri, bu projenin ortaya çıkmasındaki büyük etkenlerdir.

Kişiyeye özgü öğrenme modeli ve bireysel ayrılıkları baz alarak, her öğrencinin anlama şekli, tarzı ve süresinin farklı olduğundan yola çıkarak; öğrencinin, öğretim yöntemlerine eleştirel bakış açısıyla bakarak konuyu irdelemesi ve araştırarak kendi anlatım yöntemleriyle konuyu özümleyerek anlatabilmesini sağlamak. Aynı zamanda Bilgisayar Destekli Eğitimi de göz önünde bulundurarak öğrencilerin dersler arası işbirliği ile bilgisayar programlarını doğru ve etkin kullanımı sağlamak. Öğretmeninden de destek alarak hazırladığı sunumu ilgili zümre öğretmenleri ve derslerde akranlarıyla paylaşmasını sağlamak.

Öğrendiğimiz dersi başka bir kişiye anlattığımız zaman, konuyu daha iyi kavradığımızı fark ederiz ve anlamış olmanın verdiği haz ile başkasının da anlamış olmasını sağlamanın verdiği mutluluk birleşince bireyde kendine güven duygusu daha fazla ön plana çıkar. Bu da bireyin psiko-sosyal yaşamını olumlu yönde etkiler.

Uygulama İle Neler Amaçlandı?: Teknolojinin her geçen gün gelişmesi ile hayatımızın her alanına giren bilgisayarları doğru kullanarak bu ders anlatımını gerçekleştiren öğrenci, hem istediğimiz kendisindeki eleştirel bakış açısını fark edip, geliştirecek hem de etkili slayt hazırlama tekniklerini ve yapım aşamasını kavrayacaktı. Bilgisayar destekli eğitimin burada kullanılmasının hem çocuk için belki de çok ilgi duymadığı bir dersi, zaten ilgi duyduğu bilgisayar ve internet yardımıyla ters korelasyon gibi düşünülerek zevk alma haline getirmek hem de var olan ve araştırılan bilgiler arasından kendine

has cümleler oluşturulup, kendini ifade edebilmesini, aynı zamanda diğer branş öğretmenlerinin de çocuğun gözünden ders anlatını görmeleri ve bu materyalleri zümresinde ya da sınıflarda kullanıp, akran paydaşlığını da sağlamış olmayı amaçladık.

Bu Amaçlar Çerçevesinde Uygulama Nedir?: Öğrencilerin kitap, defter, öğretmen ve internetten yardım alıp araştırarak, kendi yorumlarını, kendi anlayış metotlarına uygulayarak, görselliği de işin içine katarak bilgisayar ortamında Microsoft Office Power Point programını kullanarak, dersleri daha eğlenceli hale getirecek ve farklı bir bakış açısıyla(çocuğun) hazırlanan "Ben Olsaydım Bu Konuyu Böyle Anlatırdım" isimli sunular ortaya çıkan materyallerimizdir.

Uygulamanın Hedef Kitlesi: Uygulamayı kurumumuzun Özlüce ve Ovaakça'daki iki okulunda 4, 5 ve 6. sınıflardan örneklem olarak seçilen öğrencilerimizle yürüttük.

Uygulama Adımları:

1.Aşama: İlk olarak derslerimize gelen öğrencilere "Şimdi sen benim öğretmenimsin ve bana arzu ettiğin bir konuyu anlatmanı istiyorum." diyerek dikkat çekme yöntemiyle başlayıp, projenin tanıtımını yapıp, amaçlarını, gerekliliğini anlatarak hedeften haberdar ederek, yaptıkları bu çalışmaların nerelerde ve nasıl kullanılacağını, onlara neler kazandıracığını söyleyerek güdülemeyi gerçekleştirdik. Projenin aşamalarından bahsettik.

2.Aşama: Ne yapacaklarını anlayıp, ortaya çıkaracakları ürünleri düşünerek mutlu olan öğrencilerimiz, hemen hangi dersi ve konuyu seçeceklerine özgürce karar verip, konu ile ilgili araştırmalara başladılar. Bu arada Power Point programında slayt hazırlama tekniklerini sık sık hatırlatıp, etkili bir sunum yapma taktiklerini tekrar ettik. Ancak slaytın anlatım açısından nasıl olacağına dair yorumları sadece öğrencilere bıraktık.

3.Aşama: Slaytlarını bitiren öğrenciler ile hazırladıkları konu ile ilgili olan zümre öğretmenlerini bir araya getirerek düzenlemeler ve detayları görüşmeleri için fırsat oluşturduk. Öğretmenlerin, hazırladıkları sunumlarla ilgili yorumlarını dinleyen öğrencilerin mutlulukları ve duydukları haz bizleri de çok mutlu etti. Hazırlanan slaytlar ilgili zümrelerce görüşülmek üzere öğretmenlere iletildi. Öğrencilerin bakış açısıyla ifade yöntemleri öğretmenlerin derslerinde kullanabilecekleri çok güzel bir materyal oldu. Hem de öğretmenlerin kendilerini sürekli geliştirebilmesi açısından da çok faydalı bir çalışma olduğunu düşünüyoruz.

Uygulamayı Geliştirme ve Uygulama Sürecinde Hedef Grubun Katılımının Sağlanması:

Sürece katılacak öğrencilerin belirlenmesi adına öncelikle Bilişim Teknolojileri öğretmenleri olarak öğrencileri 1 aylık bir dönemde gözlemledik. Hangi öğrencilerin bu uygulamaya katılabileceklerini şu yöntemle kararlaştırdık: Eleştirel boyutta düşünebilen öğrenciler projenin belirli bir kısmını oluştururken, bu özelliğe az derecede sahip olan veya hiç olmayan öğrencilerde eleştirel düşünce gücünün oluşturulması ve geliştirilmesi için onlar da diğer kısmını oluşturur. Böylece belirlenen öğrenciler için farklı tarzda düşünebilme, olaylara değişik bir açıdan yaklaşabilme, soru sorma, sorunun tanımını yapabilme, çözüm getirebilme davranışlarının geliştirilmesi söz konusu olmuştur.

Uygulama sürecinde öğrencilerin

*Dikkat çekme

*Hedeften haberdar etme

*Güdüleme

yöntemleri ile aktif katılım sağlamalarına ön hazırlık yapmış olduk. Uygulama aşamasında öğrenciler projeyi sahiplenerek güzel ve farklı tarzdaki yorumlarıyla bizleri etkilediler. Bizim buradaki rolümüz sadece danışman öğretmen olmaktı. Projenin öğrenciler tarafından sahiplenilmesi de projenin sürdürülebilirliğini gösterdi bize. Öğrenciler zaten bilgisayar kullanmayı ve slaytlar hazırlamayı sevdikleri için, birçok dersin bir arada kullanıldığı bu projede aktif olarak rol almayı severek yaptılar. Sonuç olarak değerlendirme aşamasında hedef grubumuz, kendi emekleri ve çabaları sonucunda ortaya çıkardıkları ürünleri büyük bir mutlulukla, yine kendi eğitimlerinde kullanacak olan branş öğretmenlerine gösterdiler ve düzenlemeler yaparak her ortamda aktif katılım sağladılar.

Uygulamayı Geliştirme Sürecinde İşbirliği Yapılan Zümreler:

Projenin hazırlık aşamasında aşağıda belirteceğim branş öğretmenleriyle bir görüşme yaptık ve bu projenin öğrencilere ve öğretmenlerine getireceği kazanımlardan bahsettik. Müdür yardımcılarımızdan destek aldık. Disiplinler arası işbirliğine katkıda bulunan zümrelerimiz:

*Türkçe	*Görsel Sanatlar
*Matematik	*Müzik
*Fen ve Teknoloji	*Beden Eğitimi
*Sosyal Bilgiler	*Satranç
*İngilizce	*Resim
*Almanca	*Halk Dansları

Uygulamanın Yaratıcı Yönü:

Projemizde ilk aşamadan son aşamaya kadar hedeflediğimiz en büyük gelişme ve bu materyalleri diğerlerinden farklı kılan yönü, öğrencilerin aslında her insanda var olan ancak irdeleme ile ortaya çıkan kendi içlerindeki sorgulayıcı, çözüm üreten, eleştirel bakış açısını keşfedip, onun üzerine giderek, disiplinler arası işbirliği ile birçok ders ile sadece oyun amaçlı kullanıldığı düşünülen bilgisayar dersini birleştirip, yaptığı araştırmalar sonucunda hem eğlenerek, hem öğrenerek kendi ürününü ortaya çıkarmış olması çocuğun özellikle psikososyal gelişimi açısından çok önemli bir faktördür. Projeyi farklı kılan bir diğer etken de öğrencilerin gözünden ders anlatımını gözlemleyen öğretmenin “Demek ki böyle anlatınca daha iyi anlıyorlar.” düşüncesi ile kendini daha da geliştirip, bireye özgü anlatım ve bireysel ayrılıkları daha çok ön planda tutarak derse hazırlanmasını sağlamaktır. Ayrıca öğrencinin derslerle ilgili yapmış olduğu bu çalışmanın öğretmenleri tarafından dikkatle incelenip ilgili zümrelerde kullanılması ve kendi akranlarıyla bu çalışmalarını paylaşabilmesi, hazırladığı animasyonun(slaytların) kendi sınıfında ve ilgili sınıflarda gösterime sunulması da öğrenci için ne kadar mutluluk verici bir olaydır.

Uygulamanın Etkisini Ölçme ve Değerlendirme:

Çalışma grubunu projenin ilk aşamasından son aşamasına kadar gözlem yaparak değerlendirmeye aldık. Her aşamada öğrencilerin sunumunu hazırladığı derse, yaptığı anlatıma, gerçekleştirdiği ürüne ve geliştirdiği düşünme becerilerine ne derece eklemeler yaptığını ölçtük. Diğer zümre öğretmenlerinin de proje sonunda öğrencileri değerlendirdiler.

Uygulama Sonucunda Hedef Grupta Yaşanan Değişimler:

İlk aşamadan son aşamaya kadar yaptığımız gözlemler neticesinde öğrencilerde çeşitli yönlerden gelişmeler saptadık. Örneğin; kendi hazırladığı slaytı diğer arkadaşları ve öğretmenleriyle paylaşan öğrencilerimizde kendine güven gelmiş, özgüvenlerinde artma gözlenmiş, artık yaşantılarına, içinde buldukları durumlara ve derslerdeki anlatımlara sorgulayıcı mantıkla ve eleştirel bakış yöntemiyle yaklaşabiliyorlar.

Uygulamanın Farklı Koşullara Sahip Kurumlarda Yaygınlaştırılabilirliği:

Bu çalışmanın birçok okul, bilgi evi, mesleki eğitim veren kuruluşlar, çeşitli eğitim kurumları vb. yerlerde kullanım için uygun olduğunu düşünüyorum. Her tarz ders ve konu için ayrıca kullanılabilir. Biz okullarımızda çalışma gruplarımızla yaptığımız bu projeyi belirli sayıda öğrenci ve sınıflar ile uyguladık. Okul içi genişletilebilir ve yaygınlaştırılabilir projemiz daha fazla sayıda öğrenci ile çalışmalar yapıp, bütün okula yayılmasını sağlayabiliriz.

Kaynakça:

Kitabın adı, yazar(lar)ı, basım yılı:

*Öğretme Sanatı, Pegem A, 2004

*Öğrenme Stilleri, Alp BOYDAK, Beyaz Yayınları

*Bilgisayar Destekli Eğitim, Altın C, 1992

Makale(ler)in adı, yazar(lar)ı, içinde yer aldığı yayın, yayımlanma tarihi:

*TEGV Yöntem Eğitimi Projesi Çalışma Notları, Yrd. Doç. Dr. Sertel ALTUN, Dr. Esmâ ÇOLAK

Bildiri(ler)in adı, yazar(lar)ı, sunuldukları etkinlik, sunum ya da yayın tarihi:

* Okul öncesi ve ilköğretim sürecindeki eğitimde bilişim teknolojilerinin önemi, Aslı ÖZTOPÇU